

τὴν θριαμβευτικὴν εἴσοδον τοῦ ἐκ τῆς νίκης ἐπανερχομένου Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου θέλει ἐπιδείξει τὸν φονέα.

Τὴν ἐπαύριον ὁ Λέων Φωκᾶς προσέρχεται εἰς τὸν ὑποδειχθέντα τόπον ἀπροσδοκίτως συναντᾷ ἐκεῖ τὴν Εὐδοκίαν, συνοδευομένην ὑπὸ δύο ἀμφιπόλων. Γίνεται ἡ ἀναγνώρισις. Οὗτος λέγει ἐκείνῃ ὅτι ἐπιθυμεῖ τὸν κόσμον, ἐκείνη ἀποκρίνεται ὅτι τὸν μισεῖ. Ὁ μοναχὸς συμβουλεύει αὐτῇ νὰ μὴ ζητῇ χιμαίρας· γινώσκει ἤδη τὴν γλῶσσαν τοῦ ἔρωτος. Λέγει αὐτῇ μετὰ πάθους :

Ζῆθι καὶ ἀγάπησον.

Εἶσαι τοῦ κάλλους ἡ χρυσῇ βασιλίσσᾳ
Νὰ θέσω εἰς τὸ στέμμα σου ἀδάμαντας
τοὺς καλλιτέρους ἐπεθύμουν τ' οὐρανοῦ
ἀστέρας . . .

Ἄλλ' αἴρνης ἀναφωνεῖ :

Μὴ μ' ἀγαπήσῃς ! ὑπὸ τὰ ἐρείπια
καρδίας συντριβείδης ἐκ τῆς συμφορᾶς
δὲν εἶναι πλέον ἄστυλον . . .

Ἀπομακρύνεται ἡ ἀνεψιὰ τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ παρουσιάζεται πάλιν ὁ ἀναμενόμενος ἄγνωστος, ὅστις εἶναι πρῶτην δῆμιος. Παρελαύνοντος ἐν πομπῇ θριαμβικῇ Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου, λέγει ὅτι οὗτος εἶναι ὁ φονεὺς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Βάρδα Φωκᾶ.

Ὁ μοναχὸς εἶχεν ὀρκισθῇ ἤδη νὰ φονεύσῃ τὸν φονέα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀλλὰ μαθὼν ὅτι εἶναι ὁ Βουλγαροκτόνος διστάζει, διότι ἐσώθη ἄλλοτε ὑπ' αὐτοῦ.

Ἐν τῇ τρίτῃ πράξει τοῦ δράματος τελοῦνται οἱ γάμοι τῆς θυγατρὸς τοῦ Κωνσταντίνου, τῆς γνωστῆς ἡμῖν Εὐδοκίας. Εἶναι κατάφωτον τὸ μέγαρον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ αὐτοκράτορος. Ὁ Λέων Φωκᾶς, ἐκμανθὲς ἐκ τοῦ ἔρωτος, εἰσέρχεται ἐντὸς καὶ τὸ πυρπολεῖ. Οὕτως

εἰς κάμινον φρικώδη μεταβάλλονται
τὰ θορυβώδη ταῦτα καὶ πολυτελεῖ
ἀνάκτορα, ἐν οἷς ἀκόμη πρὸ μικροῦ
ὁ γέλως κ' ἡ χαρὰ ἀντήχουν πανταχοῦ.

Ἐνεκα τοῦ συδάντος τούτου ἡ Εὐδοκία ἀρνεῖται τὸν γάμον.

Ἐν τῇ μεταξὺ Βασιλείος ὁ Παρακοιμώμενος, ὁ ἀληθὴς φονεὺς τοῦ Βάρδα Φωκᾶ, πληροφορεῖται τὰ κατὰ τὸν υἱὸν αὐτοῦ παρὰ τοῦ γελωτοποιοῦ Πρίσκου καὶ ζητεῖ παντὶ τρόπῳ νὰ λάβῃ εἰς κατοχὴν ἐπιστολήν, ἐν ᾗ ἐκτίθενται τὰ κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Βάρδα Φωκᾶ, διατάσσει δὲ καὶ τὸν φόνον τοῦ Λέοντος.

Ὁ αὐτοκράτωρ προκηρύττει γενναίαν ἀμοιβὴν τῷ καταδεξόντι τὸν ἐμπρηστήν. Ἐξάλλος ὁ Λέων ἐκ τῶν τελουμένων, ὁμολογεῖ ὅτι εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος· ὡς εἰκός, ἔπρεπε νὰ φονευθῇ, ἀλλὰ σώζεται τῇ παρεμβάσει τῆς Εὐδοκίας καὶ τοῦ γελωτοποιοῦ Πρίσκου, τοῦ κατέχοντος τὴν ἐπιστολήν, ἐξ ἧς ἀπεδείκνυτο ὁ ἀληθὴς φονεὺς τοῦ Φωκᾶ, ὑποσχεθέντος νὰ παραδώσῃ ταύτην εἰς τὸν Παρακοιμώμενον.

Τὴν νύκτα, ἐνεδρεῦν ὁ Λέων, κατ' εἰσήγησιν τοῦ ἀγνώστου, νὰ φονεύσῃ ἅμα ἐξελλθόντα τὸν ἐν τῷ ναφῷ προσευχόμενον Βασίλειον τὸν Βουλγαροκτόνον, φονεύει τὸν Παρακοιμώμενον, τὸν πραγματικὸν φονέα, εἰ καὶ ὁ ἄγνωστος ἐφρόνει ὅτι ἡ διαταγὴ τοῦ θανάτου τοῦ Βάρδα Φωκᾶ ἐδόθη παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου.

Οἱ ὑπὸ τοῦ Παρακοιμώμενου ταχθέντες πρὸς δολοφονίαν τοῦ Λέοντος ζητοῦσι νὰ φονεύσωσιν αὐτόν, ἀλλ' οὗτος προλαμβάνει, βυθίζων τὸ ἔγχειρίδιον εἰς τὸ στῆθος, «φονεύων μόνος του τὸν ἔνοχον».

Ὁ ποιητὴς τῆς τραγωδίας ταύτης εὐστοχεῖ ἐπὶ μυθοπλαστικῇ ιδιότητι, ἀλλὰ κατὰ μέρη· ἐν τῷ συνόλῳ ἀποτυγχάνει. Ὁ μῦθος ἐν πολλοῖς εἶναι ἀυθαίρετος, στερεῖται λογικῆς βάσεως. Περιγράφει μετὰ πολλῆς ἀκριβείας καὶ τέχνης τὴν ἐποχὴν τοῦ Βουλγαροκτόνου, ἀλλ' αἱ ἄσκοποι περιγραφαὶ καὶ παρεκβάσεις ἐλαττοῦσιν οὐσιωδῶς τὴν δραματικὴν ἐξέλιξιν, μὴ ἐπιβαλλούσης τοῦτο τῆς οικονομίας τοῦ δράματος· ὡς πρὸς τοῦτο ὁ ποιητὴς ὑπέστη τὴν ἐπίδρασιν τῆς συγχρόνου τέχνης, παρεχούσης μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν ἐκ τῆς σκηνογραφίας ἐντύπωσιν, οὐχὶ δ' εἰς τὴν ἀληθῆ δύναμιν τῆς τραγωδίας, τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν ἡθο-

ποιάν. Εἶναι δυνατόν κοινωνία *blasée*, διεφθαρμένη τὴν αἴσθησιν, τὴν φαντασίαν καὶ τὴν καρδίαν, μὴ δυναμένη νὰ χωνεύσῃ στερεὰν τροφήν, ἀλλὰ καρυκεύματα ἡδυσμένης μούσης, νὰ ἐπιζητῇ τὸ τοιοῦτον εἶδος τῶν τεχνικῶν ἀπολαύσεων. Ἐν τούτῳ δὲ κεῖται ἡ ἀδυναμία τῆς νεωτέρας τέχνης, ζητούσης νὰ προκαλέσῃ τὸ διαφέρον τῶν ἐν τῷ θεάτρῳ παρισταμένων διὰ τοῦ σκηνογραφικοῦ θεάματος, οὐχὶ δὲ διὰ τῆς πραγματικῆς δράσεως, πρὸς ἣν ἀποβλέπει ἡ κλασικὴ τέχνη ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων. Ἐν τῇ ἀπλότητι, τῇ φύσει, κεῖται ἡ ἀλήθεια, ἀλλὰ καὶ τὰ πραγματικὰ αἰσθήματα καὶ πάθη. Ἰσως εἶχεν ὁ ποιητὴς ὑπ' ὄψιν ὡς πρὸς τοῦτο τὰξιν τινὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς κοινού, ἀλλὰ λίαν εὐάριθμον εὐτυχῶς, κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἐκμαυλιζομένην ὑπὸ τῶν θεατρικῶν ἐργολάβων. Ἄλλ' ἐπαναλαμβάνω· ἡ ἀληθὴς τέχνη ἀπεχθάνεται τὰ τοιαῦτα,

Ἡ τραγωδία αὕτη θὰ εἶχε μείζονα ἀξίαν, ἂν ὁ ποιητὴς προσηκόντως ἐψυχολόγει. Ἀστόχως παρουσιάζει ἐν καπηλείῳ νέον μοναχόν, τὸν υἱὸν τοῦ Βάρδα Φωκᾶ, ἐκμυστηρευόμενον παιδικούς ἔρωτας πρὸς κάπῃλον, ἣν πρῶτην φορὰν γνωρίζει. Τίς ἡ χρεία ; ἀφέλεια ἀπλῇ μόνον, ἐπιτρεπομένη εἰς τὸν ἄγνωστον τῶν κοσμικῶν συνθηκῶν Στουδίτην Μοναχόν ; Ἄλλ' οὗτος αὐθιμερὸν μεταβάλλεται ἀποτόμως εἰς Ἐρινύων ἐκδικήσεως καὶ ὀλέθρου. Διὰ τὴν νὰ πυρπολήσῃ τὸ μέγαρον, ἐν ᾧ τελοῦνται οἱ γάμοι τῆς Εὐδοκίας ; νὰ καύσῃ ζῶντας τόσους συγκεκλημένους χάριν ἐνὸς ἐνόχου, ὃν ἐγνώρισε κατὰ πρῶτον ἐξ ἐνὸς ἀγνώστου ; Εἶναι βέβαιος περὶ τούτου ; τίνα τὰ παρασχεθέντα δεδομένα τοῦ φόνου ; Ὁ νέος μοναχὸς ὁμολογεῖ ἑαυτὸν ἄπειρον. Ἀλλὰ καθ' ὅλον τὸ δρᾶμα ζωγραφίζεται ὡς ἐγκόσμιος ἄνθρωπος, πολλὰ παθὼν καὶ εἰδώς, ἐκ τῶν ἡρώων ἐκείνων τῆς νεωτέρας φιλολογίας, τῶν πασχόντων ἀπὸ *Weelschmerz* ἄνευ λόγου. Κατὰ τὸν ἐν τῇ δευτέρᾳ πράξει διάλογον μετὰ τοῦ Λέοντος καὶ Εὐδοκίας, τὰ δόγματα τοῦ πρώτου εἶναι εἰδός τι ἐξ ὁμολογήσεως τέκνων τοῦ αἰῶνος, οὐχὶ δὲ μεираχίου, γινώσκοντος τὸν κόσμον ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Στουδίου κελλίου, καὶ παρθένου τοῦ Βυζαντίου, μὴ γινωσκούσης ἴσως ἄλλον κόσμον ἢ τὸν κόσμον τῶν ἀμφιπόλων αὐτῆς καὶ τῶν συγγενῶν.

Παρὰ πάντα ταῦτα, ἐξαιρουμένων πολλῶν κολοβῶν καὶ ἀτμήτων στίχων, ὁ διάλογος εἶναι ζωηρός, ἔντονος, εἰ καὶ ἐνιαχοῦ ἡ φράσις αὐτοῦ εἶναι λίαν ἐξωγικωμένη. Λέγει ὁ ἄγνωστος τῷ Λέοντι :

τὸ ὄνομά σου, νέε, εἶναι ὑψηλὸν
ὡς ὄρος καὶ βαρὺ ὡς ἡ ὑδρόγειος.

Ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς γινώσκει καλῶς τὰ τῆς σκηρικῆς παραστάσεως, ὡς καὶ τὴν δραματικὴν γλῶσσαν. Τραγικὸς εἶναι ὁ χαρακτήρ τοῦ Λέοντος τοῦ Φωκᾶ· ἀπὸ τῆς πρώτης σκηνῆς βαρύνει ἐπ' αὐτοῦ ἡ χεὶρ κακῆς εἰμαρμένης· ἀλλὰ στερεῖται τέλεον αὐτονομίας καὶ βουλήσεως· καθίσταται ἑτεροκίνητον ὄργανον. Ἄλλ' ἐπιτυχὲς εἶναι ὅτι οὗτος, μαθὼν τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, ἀμφιταλαντεύεται ἂν πρέπη νὰ φονεύσῃ τὸν Βουλγαροκτόνον, παρ' οὗ ἄλλοτε ἐσώθη, διεγείρων οὕτως ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν ἔλεον. Ἐν γένει στερεῖται ἡθικοῦ πυρός. Ὁρᾶν στυγνῆς ἐκδικήσεως τὸν παρασύρει. Καίει τὰ ἀνάκτορα· ἀλλ' ἂν καὶ ἡ Εὐδοκία καὶ τοσοῦτοι ἄλλοι ἀθῶοι ; Ἐχει τι τοῦ Ὁρέστου, ἀλλ' οὐχὶ ἐλληνικοῦ, βυζαντιακοῦ, τέκνου ἐποχῆς, παρ' ἣ οὐδεμία ἡθικὴ ἰδέα κρατεῖ. Τὸ περιέχον τοῦτο παρεπλήρηνσεν ἴσως τὸν ποιητὴν, ὑποκύψαντα παρὰ πάντα τὰ πλεονεκτήματα αὐτοῦ.

(Ἀκολουθεῖ).

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ.

Α'.

Χιλιόμετρον, χιλιόγραμμον κτλ. ἀλλ' οὐχὶ *χιλιάμετρον, χιλιάγραμμον* κτλ.

Ὡς γνωστόν, καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν σύνθετα ἀκολουθοῦσι τοὺς γενικοὺς τῆς συνθέσεως κανόνας. Καὶ ἐκ τούτων λοι-

πὸν τὰ μὲν ἐκ κλιτῶν ἀριθμητικῶν συνθεθῆναι παρουσιάζονται εἰς ἡν καὶ πάντα τὰ ἐξ ὀνομάτων σύνθετα μορφήν. Ἀλλὰ τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ εἰς σύνθετα παρουσιάζονται ὡς ἀπὸ τοῦ μόνος συνθεθῆναι, **μονόγραμμος, μονοδάκτυλος, μονόκωλος, μονόκλω-νος, μονόπλευρος, μονοδάνδαλος, μονοχίτων, μονόπαις, μονό-τεκνος** κτλ., τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ δύο, **τρεῖς, τεσσαρες** σύνθετα γίνονται **δι-, τρι-, τετρα-, διγενής, διγληνός, διδραχμον, δίθυρος, δι-κόρυμβος, δικόρυφος, δικώλος** κτλ., **τρίμοιρος, τρίμετρος, τρι-λοβος, τριμερής, τρίμηνος, τριετής, τρίμορφος, τριόδος, τρι-πηχυς** κτλ., **τετράγωνος, τετράγνος, τετράθυρος, τετράζυγος, τετρακότυλος, τετράκινκλος, τετράπους, τετράρρυμος** κτλ., τὰ δὲ ἀπὸ τῶν λοιπῶν κλιτῶν ἀριθμητικῶν, **διακόδιοι, τριακόδιοι** κτλ., **χιλίοι** κτλ., **μύριοι** κτλ. σύνθετα παρουσιάζονται ὡς τὰ ἐκ δευτεροκλιτῶν ὀνομάτων σύνθετα ὑπὸ τὴν μορφήν **διακοδίο-, τριακοδίο-, χιλίο-, μύριο-, τριακοδιομέδιμνος, πεντακοδιο-μέδιμνος, χιλιοτάλαντος, χιλιοθύλλος, μυριάκηνος, μυριο-φόρος** κτλ. Ἐπειδὴ δ' ἐνταῦθα ὁ λόγος περὶ τῶν ἐκ τοῦ χίλιοι συνθετῶν παρατιθέμεθα ὅσα ἐκ τούτου σύνθετα ἀπαντῶσιν ἐν τοῖς δοκίμοις τῶν παλαιῶν συγγραφέων: **χιλιόναυς** (Εὐρ. Ἀνδρ. 106. Ὀρ. 352. Ἰφίγ. Α. 174), **χιλιοναύτης** (Αἰσχ. Ἀγ. 45. Εὐρ. Ἰφ. Τ. 141), **χιλιόπαλαι** (Ἀριστ. Ἰππ. 1155), **χιλιοτάλαντος** (Πλουτ. Περ. 12. Ἡθ. 924), **χιλιοφόρος** (Δίων. Κάσ. 826, 22), **χιλιόθυλλος** (Διοσκ. 4, 103), τὰ δὲ ἐκ τοῦ μύριοι σύνθετα εἶναι πολυπληθέστερα, **μυριοβόιος, μυριόδοξος, μυριόγλωστος, μυριόγνωμος, μυριότευκτος, μυριόφωνος, μυριόχειρ, μυριό-χρους, μυριόδοτος, μυριόθυλλος, μυριόθυλος, μυριότροπος, μυριότιμος, μυριόνικος, μυριόνεκρος** (Πλουτ. Ἀλέξ. 1), **μυ-ριόκαρπος** (Σοφ. Οἰδ. Κ. 676), **μυριόκρανος** (Εὐρ. Ἡρακλ. θ. 419), **μυριόλεκτος** (Ξεν. Ἐλλ. 5, 2, 25), **μυριοφόρος** (Θουκ. 7, 25) **μυ-ριοστεινῆς** (Εὐρ. Ἰφ. Τ. 141), **μυριόπους, μυριόπετρος, μυριό-μορφος, μυριόμορχος** κλπ.

Τὰ δὲ ἄκλιτα ἀριθμητικά ἐν τῇ συνθέσει μένουσιν ἀμετάβλη-τα πλὴν τῆς τροπῆς τοῦ ν εἰς **μ** καὶ γ εἰς τὸ ἑκάστων πρὸ τῶν χειροφώνων καὶ τῶν οὐρανιοφώνων, **πεντέπους, πεντετάλαν-τος, πεντεδύριγος, πεντέχους, ἐξέτης, ἐξμεδιμνος, ἐπταβόειος, ἐπταπόδιος, ἐπτάπυλος, ὀκτώπους, ἐννεάβειος, ἐννεάπηχυς, δεκάπους** κτλ., **εἰκοδιμετρος, εἰκοδιπηχυς, τριακονταετής, τριακοντάζυγος, πεντηκοντακάρηνος** κτλ., **ἐκατόγχειρος, ἐκα-τόμυδι, ἐκατόμπεδος, ἐκατόπολις, ἐκατόμυλος** κτλ. Ἀλλὰ τὸ ἔξ εὐρηται πολλάκις ἐν τῇ συνθέσει καὶ ἔξα- κατ' ἀναλογίαν τοῦ **τετρα-** καὶ **ἐπτα-**, **ἔξαετής** (Πλούταρχ. Πυρρ. 26), **ἐξάμμερος, ἐξαμερής, ἐξάμετρος** (Ἡροδ. 1, 47. 7, 220), **ἐξάμηνος, ἐξάπεζος, ἐξάπεδος** (Ἡροδ. 2, 149), **ἐξάπηχυς** (Ἡροδ. 2, 138. Ξενοφ. Ἀνάβ. 5, 4, 12), **ἐξάπλεθος** (Ἡροδ. 2, 149), **ἐξάπολις** (Ἡροδ. 1, 144), **ἐξάπους, ἐξαπτερυγος** κτλ. καὶ ἐκ πρὸ συμφώνου **ἐκμηνος** (Σοφ. Οἰδ. Τ. 1137, Δίων. Κάσ. 59, 6, Πολύβ. 6, 34, 3), τὰ δὲ **πέντε, ὀκτὼ** καὶ **εἰκοδι** μετασχηματίζονται πολλάκις ἐν τῇ συνθέσει εἰς **πεντα-, ὀκτα-, εικοδα-, πεντάβιβλος, πεντάβραχυς, πεντά-γραμμος, πεντάγωνος, πενταδάκτυλος** (Ἀριστ. ζ. ἰστ. 2, 4), **πεντάδραχμον** (Πολυδ. 9, 60), **πεντάδραχμος** (Ἡροδ. 6, 89), **πεν-ταετής** (Ἡροδ. 1, 136. Θουκ. 1, 122. Ἀριστοφ. Ἀχαρ. 188), **πεντά-κλινος, πεντακόρυφος, πεντάλιτρος** (Πολυδ. 4, 173), **πεντάμετρος** (Ἀθην. 13, 598), **πεντάπηχυς** (Ἡροδ. 9, 83), **πεντάπολις** (Ἡροδ. 1, 144), **πεντάπους** κτλ., **ὀκτάβλωμος** (Ἡσίοδ. Ἐργ. 441), **ὀκτά-γωνος, ὀκταδάκτυλος** (Ἀριστοφ. Λυσ. 109), **ὀκτάεδρος, ὀκταε-τηρίς** (Πλουτ. Ἡθ. 892), **ὀκταήμερος, ὀκτάκηνος** (Ὀμ. Ἰλ. Ε. 723), **ὀκταμερής, ὀκτάπλευρος, ὀκτάπους** (Αἰθ. 6, 196), **ὀκτάρ-ρυμος** (Ξενοφ. Κ. Π. 6, 1, 52), **ὀκτάσθμος, ὀκτάστικος, ὀκτάχορ-δος** κτλ., **εἰκοδάβειος** (Ὀμ. Ὀδ. α. 431), **εἰκοδάγωνος, εἰκοδάε-δρος, εἰκοδαετής** (Πλουτ. Ἡθ. 113), **εἰκοδάκωπος, εἰκοδάκω-λος, εἰκοδαδάτιος** (Στράβ. 9, 426), **εἰκοδάθυλλος** (Θεοφ. ἰστ. φ. 6, 6, 4) κτλ., καὶ τὸ ἑκάστων ἐν τῇ συνθέσει γίνεται **ἐκατοντα-** κατ' ἀναλογίαν τῶν **τριάκοντα, τεσσαράκοντα** κτλ., **ἐκατοντάδραχ-μος, ἐκατονταετηρίς** (Πλάτ. Πολ. 10, 615) **ἐκατονταετής** (Πίνδ. Πυθ. 4, 502), **ἐκατοντακάρηνος** (Αἰσχ. Προμ. 353), **ἐκατοντάλαν-τος** (Ἀριστοφ. Ἰππ. 440), **ἐκατοντάπηχυς, ἐκατόνταρχος** κτλ.

Τὸ αὖ λοιπὸν τοῦτο τοῦ ἐν τῇ συνθέσει **ἐκατοντα-, εικοδα-, ὀκτα-, πεντα-, ἔξα-, πεντηκοντα-, τριακοντα-, τετρα-** ἐξηπά-τησε καὶ ἐξαπατᾷ τοὺς καὶ ἐν τῇ συνθέσει τοῦ χίλιοι καὶ μύ-ριοι χρωμένους **μυρια-, χιλια-** ἀντὶ τῶν μόνων ἐλληνικῶν

μυριο-, χιλιο-. **Χιλιόδραχμον γέρας** ἄρα λεκτέον· καὶ γρα-πτέον, **χιλιόλιθος δωρεά, μυριόβιβλος, μυριόμετρον, μυριό-γραμμον, χιλιόγραμμον, χιλιόμετρον** κτλ. κτλ. κτλ.1)

Β'.

Ἰωακείμειος, οὐχὶ δὲ **Ἰωακείμιος**, ὡς ὀρθότατα γράφεται **Ἀρ-σάκειος, Βαρβάκειος, Ὀμήρειος, Ζάππειος, Ζαρίγειος, Ζωγράφειος** κτλ.

Ἐκ τῶν πολλῶν τῆς πατρώας ἡμῶν γλώσσης παραγωγικῶν καταλήξεων εἶνε καὶ αἱ **ιο-ς, ιο-ν, ειο-ς** καὶ **ειο-ν**.

Τὸ πρόσφυμα **ιο-ς** (καὶ ἠνωμένον μετὰ τοῦ ληκτικοῦ θεμα-τικοῦ φωνήεντος **αιος-, οιο-ς φο-ς, υιο-ς**, ἀντίστοιχον δὲ πρὸς τὸ δανδικρικὸν **ια-ς**, τὸ λατινικὸν **iu-s** καὶ τὰ γερμανικὰ **ig, lich, isch**) συναπτόμενον μετὰ ὀνοματικῶν θεμάτων σχημα-τίζει **ἐπιθετα** κτῆσιν ἢ τρόπον σημαίνοντα ἢ ἐθνικά, **οὐράνιος, καθάριος, ἐλευθέριος, φίλιος, ἡδύχιος, ξένιος, ἐσπερίος τίμιος, ῥόνιος, αἰγύλιος, χειμάδιος, ὠστήριος, ἀγοραίος, κρηναῖος, δίκαιος, θέριος, βασιλῆιος, αἰδοῖος γελοῖος, ἀλλοῖος, ἄψος, ἡρῶος, πατρόος, τριπύχνης, Κορίνθιος, Τροϊζήνιος, Ἀύλιος, Μιλήδιος, Κερκυραῖος, Ἀργεῖος, Κῶος, Χίος** κτλ.2)

Διὰ τῆς καταλήξεως **ιο-ν** σχηματίζονται ἐξ ὀνοματικῶν θε-μάτων οὐδισαδικὰ ἀφρονημένα ἢ περιληπτικά ἢ τόπου ἢ ἱεροῦ σημαντικά ἢ ὑποκοριστικά, **ματύριον, νανάγιον, θυμύδιον, αἰπόλιον, γυμνάδιον, Ἀφροδίδιον, Νύμφαιον, Λητῶν, γεφύ-ριον, ἀνθρώπιον, ἀρμάτιον, κοράκιον, ἀσπίδιον, παιδίον, σαρκίον, βιβλίον, κόμιον, θρόνιον, πύχτιον, πεδίον** κτλ.

Τὸ πρόσφυμα **ειο-ς** (ἰων. **πῖος**) ἐξ ὀνοματικῶν θεμάτων σχη-ματίζει **ἐπιθετα** δηλοῦντα ὕλην (ὡς τὰ γερμανικὰ **en** καὶ **ern**, **Gold-en, Eis-ern**) ἢ συνήθως κτῆσιν, προστίθεται δὲ 1) εἰς θέματα λήγοντα εἰς **ε**, ὡς ἐρρήθη ἀνωτέρω, τοῦ λόγου περὶ τοῦ **ιο-ς** γε-νομένου, ὅτε καὶ συμπίπτει κατὰ τε σημασίαν καὶ μορφήν πρὸς τὸ **ιο-ς**, **τέλειος, βασιλῆιος, καὶ** κατ' ἀναλογίαν τούτων **αὐ-λειος, ὄπονδεῖος**, τὰ μὴ ἔχοντα θεματικὸν **ε**, 2) ὃ δὴ καὶ συνη-θέστερον, εἰς ἔμφυχα οὐδισαδικὰ, καὶ μάλιστα προσώπων, **δοῦ-λειος, ἀνδρείος, γυναικεῖος, ἀνθρωπείος, βόειος, ἵππειος, χή-νιος, Ὀμήρειος, Ἐπικούρειος, Πειδιανάνκτειος** (ἢ ἄλλως **Ποι-κίλη**) **δοτά, Ἀκαδημεία** καὶ οὐδισαδικοποιηθὲν **Ἀκαδήμεια** (ὡς **κάκη** ἐκ τοῦ ἐπιθέτου **κακή**). Καὶ συνήθως μὲν δηλοῖ, ὡς ἐλέχθη, κτῆσιν, ἐνίοτε δὲ καὶ ὕλην, ἐν τῷ **χάλκειος** = χαλκοῦς, καὶ τοῖς ὁμοίοις (ἀλλὰ τὰ ὁμηρικὰ Ὀδυσσ. γ 433 **χαλκήϊα ὄπλα** καὶ σ 328 **χαλκήϊος δόμος**, ἅτε ἐκ τοῦ **χαλκεῖς** παραγόμενα = ἐργαεῖα, οἶκος χαλκῶς, διδουρουροῦ).

Ἡ κατάληξις **ειο-ν** προστίθεται εἰς ὀνοματικά θέματα καὶ σχηματίζει οὐδισαδικὰ (προσπεριστώμενα τὰ πλεῖστα) σημαίνοντα πρᾶγμα, **σημεῖον, ἱερεῖον, ἢ τόπον, μυσθεῖον, καπηλεῖον, κουρεῖον, γναφεῖον** κτλ., ἢ ἀμοιβήν, **προφείον** (μάλιστα κατὰ πληθυντ.), **πορθμεῖον** κτλ., ἢ ἱερὸν ἢ τάφον, **Ἐρεχθεῖον, Θη-δεῖον**,3) **Μανδῶλειον, Αἰάντειον** κτλ.

1) Περὶ τούτων βλέπε ἐκ τῶν ἡμετέρων «Τὰ σύνθετα τῆς ἐλληνι-κῆς γλώσσης» Γ. Ν. Τσερέπη, τευχ. α', σελ. 106—107, ἐκ δὲ τῶν ἄλ-λοδαπῶν R. Westphal Grammat. d. Griech. Sprache II Th. I Abt. 79. G. Meyer Zusammensetzung in griech. and latein. Kuhn's Zeitschrift Band XXII.

2) Διὰ τοῦ πρόσφυματος **ιος** σχηματίζονται ἐνίοτε καὶ πατρω-νυμικά, παρὰ ποιηταῖς μάλιστα, ὡς **Τελαμώνιος Αἴας** (Ὀμ. Ἰλ. 6, 528), **Κρόνιος Ποσειδάων** (Πίνδ. Ὀλ. 6, 29), ἐνίοτε καὶ προστιθεμένου τοῦ **υἱός, παῖς, Αἴας Τελαμώνιος υἱός** (Ὀμ. Ἰλ. ν 67), **Ποιδάντιος υἱός** (Ὀδ. γ 190), **Κρόνιος παῖς Ρέας** (Πίνδ. Ο. 2, 13), **Δεινομένειος παῖς** (Πίνδ. Π. 2, 28), ἅτινα ἄσχετα πρὸς τὸ προκείμενον. (Βλεπ. Kühner Ausf. Gramm. I, 719, σ. 4).

3) Ταῦτα διὰ τῆς εἰ θὰ ἐγράφοντο καὶ ἂν μὴ παρήγοντο ἐκ πρωτο-τύπων εἰς **ε**.

Κατὰ ταῦτα ἄρα, ἐπειδὴ Ἰωακείμιον εἶναι ἐπίθετον κτητικόν, παραγόμενον ἐκ τοῦ προσωπικοῦ κυρίου ὀνόματος Ἰωακείμ, ἀναγκαιῶς ἔχει διὰ τῆς διψθόγγου εἰ νὰ γράφηται, οὐχὶ δὲ διὰ τοῦ φωνήεντος ι, ὅτε θὰ ἦτο οὐσιαστικόν καὶ θὰ ἐδύλου—τὸ πολὺ πολὺ—κατὰ τὸ Ἀθροδίσιον κτλ. νὰν τοῦ Ἰωακείμ, πρὸς τιμὴν τοῦ θεοπάτορος Ἰωακείμ, οὐχὶ δὲ σχολὴν ἢ παρθεναγωγεῖον, δαπάνη τοῦ αἰοδίου πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Β', τοῦ δαιμονίου ἐκείνου πνεύματος, ἀνεγερθέν.

2 Ἰανουαρίου 1892.

Μ. Ι. ΚΕΦΑΛΑΣ.

Η ΡΩΣΙΑ

ΥΠΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΝ ΕΠΟΨΙΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

Ἡ παραγωγή τῆς νάφθας ἐν τῷ Καυκάσῳ ἀνῆλθε τῷ μὲν 1832 εἰς 255,000 ποντίων, τῷ δὲ 1863 εἰς 358,000 ποντίων, τῷ 1869 εἰς 1,685,000 ποντίων καὶ τῷ 1889 εἰς 206,897,000 ποντίων. Τὰ περίεξ τῆς Βακοῦς προμνηθεύουσιν ἐκ τῆς τοῦ Καυκάσου παραγωγῆς ἐπέκεινα τῶν 99 0/0.

Ὁ τόπος τῆς ἐκμεταλλεύσεως εὗρηται ἐν μικρᾷ ἀπὸ τῆς πόλεως ἀποστάσει. Αἱ τοῦ πετρελαίου πηγαὶ ἀπαντῶσιν ἐν τοῖς τριτογενέσι στρώμασι, τὸ δὲ βάθος τῆς διατρήσεως δὲν ὑπερβαίνει τοὺς 700—900 πόδας. Τῷ 1888 τὰ ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν ἑστέατα ἀνῆρχοντο εἰς 239.

Τὰ κυριώτερα ἑστέατα ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν εἶσι τὰ τῆς ἐταιρίας Νομπέλ, τῆς ἐταιρίας τῆς Κασπίας, τὰ τῆς Βακοῦς, τὰ τῆς Κασπίας καὶ Εὐξείνου, τὰ τῶν Δέμπου καὶ Κοάν, Σιμπαϊέφ κλπ. Ἡ ἐταιρία Νομπέλ ἐκμεταλλεύεται 84 ὅλα ἑστέατα. Τὰ διωλιστήρια εὗρηται τὸ πλεῖστον ἐν αὐτῇ τῇ Βακοῦ, ὅπου ἀποτελοῦσι τὴν συνοικίαν, ἥτις εἶναι γνωστὴ ὡς μέλαινα πόλις. Τῷ 1889 ὑφίσταντο 147 διωλιστήρια, παράγοντα 181 ἑκατομ. ποντίων, ὧν 62 ἑκατομ. ποντίων ἐλαφρῶν ἐλαίων, 1 ἑκατομ. βαρέων καὶ 113 ἑκατομ. ὑποστάθμης.

Ἡ ὑπὸ τῆς ἐταιρίας Νομπέλ γινομένη ἐκμετάλλευσις εἶναι ἡ σπουδαιότερα· ἡ ἐταιρία αὕτη κέκτηται διωλιστήριον πετρελαίου καὶ βενζίνης, ἐργοστάσιον διὰ τὰ πρὸς λίπανσιν ἔλαια, ἐργοστάσιον θεικοῦ ὀξέος καὶ ἀνθρακούχου σόδας. Κατὰ τὸ 1889 κατεργασθεῖσα 44 ἑκατομ. ποντίων νάφθα, ἐξήγαγε 16 ἑκατομ. ποντίων κεκαθαρμένου πετρελαίου. Αὕτη δ' εἶναι ἡ ἐταιρία, ἥτις κέκτηται τὸ σπουδαιότερον ὑλικὸν πρὸς μεταφορὰν τοῦ πετρελαίου· τὰ σκάφη αὐτῆς ἀντιπροσώπευσιν ἀξίαν 6 ἑκατομ. ρουβλίων, τὰ δὲ ἐν εἴδει κινστερνῶν βαγόνια αὐτῶν ἀξίαν 3 ἑκατομ. Ἡ ἐταιρία Naphtie, ἥτις διεξάγει τὸ τε ἐμπόριον καὶ τὴν μεταφορὰν, κέκτηται 2310 βαγόνια ἐν εἴδει κινστερνῶν. Ἡ ἐταιρία Νομπέλ κέκτηται 228 δεξαμενὰς ἐν 42 πόλεσιν.

Τῷ 1889 ἐξήχθησαν τῆς Βακοῦς 164 ἑκατομ. ποντίων πετρελαίου, ἀκαθαρίστου τε καὶ κεκαθαρμένου, ὧν 41 ἑκατομ. διὰ τὸ ἐξωτερικὸν (32 ἑκατομ. ποντίων κεκαθαρμένου τοιούτου). Τὰ 74 0/0 τῆς παραγωγῆς διαβιβάζονται εἰς τὸ ἐσωτερικόν, 26 0/0 δὲ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἥτοι εἰς Ἀγγλίαν, Τουρκίαν, Αὐστρίαν, Γερμανίαν, Βέλγιον καὶ Ἰταλίαν. Ἡ Γαλλία ἐρχεται δεκάτη τετάρτη ἐν τῇ σειρᾷ. Τὸ μονοπώλιον τῶν γάλλων διωλιστῶν, οἵτινες, ἐπωφελοῦμενοι βαρέος δικαιώματος εἰσαγωγῆς, πωλοῦσι τὸ πετρέλαιον ἐν τιμῇ μεγάλῃ εἰς τοὺς καταναλωτάς, δὲν ἐπιτρέπει τὴν εἰσαγωγὴν ρωσικῶν πετρελαίων εἰς Γαλλίαν.

Κατὰ τὸν καθηγητὴν Μενδελέεφ, τὴν πρώτην ἐν τῷ ζητήματι τοῦ πετρελαίου ἐπιστημονικὴν αὐθεντείαν, οὐδεμία ὑφίσταται ἐνδείξις προσεχοῦς ἐξαντλήσεως τῆς λεκάνης τῆς Βακοῦς, παραλειπομένων τῶν ἄλλων πετρελαιοφόρων μερῶν τῆς Ρωσίας, ἅτινα ἀναμένουσιν εἰδέτι τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ πλούτου αὐτῶν.

Παρὰ τὸν συναγωνισμὸν τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ἰνδικῆς, ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ρωσικοῦ ἐμπορίου δημητριακῶν προάγεται ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας ἥδη. Ἰδοὺ ὁ μέσος ὅρος ἐξαγωγῆς κατὰ πένταετὲς περιόδους:

1867—1871	149.5 ἑκατομ. ποντ.
1872—1876	199.6 » »
1877—1881	282. » »
1882—1886	312.3 » »
1887—1889	447.2 » »

Ἡ ἀνάπτυξις αὕτη ἐπετεύχθη παρὰ τὸν συναγωνισμὸν τῶν ξένων χωρῶν καὶ παρὰ τὴν ἐπιβολὴν τελωνειακῶν δασμῶν ἐν τοῖς πλείστοις τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Ἡ ζήτησις ἐκ μέρους τῶν χωρῶν, ἐν αἷς ἐπικρατεῖ ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή καὶ ἐν ταῖς ὁποῖαις ἡ ἐπιχώριος γεωργικὴ ἐπιρροὴ δὲν ἐπαρκεῖ πλέον εἰς τὰς ἀνάγκας, αὐξάνει κατὰ σταθερὰν ἀναλογίαν.

Ἡ τῶν σιτηρῶν καλλιέργεια νῦν ἔχει καὶ αὐξάνει διαρκῶς ἐν τοῖς τμήμασι τῶν στεππῶν καὶ ἰδίᾳ ἐν τῷ ΝΑ τμήματι. Αἱ δὲ τῆς καλλιέργειας μέθοδοι βελτιοῦνται, ὡς ἀποδεικνύεται ὑπὸ τῆς μείζονος χρησιμοποιοῦσεως τελειοποιημένων γεωργικῶν ἐργαλείων. Τὸ προϊόν τῶν πεδιάδων κατέστη πλείοτερον καὶ κανονικώτερον.

Ὁ μέσος ὅρος τῆς καθαρᾶς ἐσοδείας τῆς εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας (ἀνευ τῶν πολωνικῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἐξαιρέσει τοῦ διὰ σπορὰν χρησιμεύοντος ποσοῦ) ὑπελογίσθη ἀπὸ τοῦ 1870—1879 εἰς 1,614 ἑκατομ. ποντίων, ἥτοι ἐπῆλθεν αὐξήσεως 8 0/0. Ἀπὸ τοῦ 1870—1879 ἡ Ρωσία ἐξήγαγε κατὰ μέσον ὄρον 236 ἑκατομ. ποντίων κατ' ἔτος, ἥτοι 14,7 0/0 ἐκ τῆς ὅλης παραγωγῆς, ἀπὸ δὲ τοῦ 1882—1889, 364 ἑκατομ. ποντίων ἥτοι 20 0/0. Ὁ μέσος ὅρος τοῦ διαθεσίμου σίτου διὰ τὴν ἐπιχώριον κατανάλωσιν ἀνῆλθεν ἀπὸ 13,18 ποντίων εἰς 13,53 πόντια καθ' ἑκάστον ἄτομον.

Ἰδοὺ ἡ μέση παραγωγή κατὰ σύγκρισιν δύο συναγωνιστῶν τῆς Ρωσίας καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν.

	Ἑκατομ. Τσέτσερτίων	
	Ρωσία	Ἠνωμ. Πολιτεῖαι
Σῖτος	37	79
Σίκαλις	112	4.3
Βρώμη	89	112
Κριθὴ	22.5	10.4

Ἡ δὲ κατὰ μέσον ὄρον ἐξαγωγή εἶχεν ὧδε:

	Ἑκατομ. Τσέτσερτίων	
	Ρωσία	Ἠνωμ. Πολιτεῖαι
Σῖτος	130.8	213.9
Σίκαλις	75.1	3.6
Βρώμη	51.3	2.7
Κριθὴ	43.4	0.9
Ἀραβόσιτος	21.9	81.2

Ἡ τῆς σικάλως παραγωγὴ¹⁾ εἶναι ἡ ἐπικρατεστέρα ἐν Ρωσίᾳ, ἐνῶ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις εἶναι ἀσήμαντος· τοῦτο προέρχεται ἐκ κλιματολογικῶν αἰτίων.

Ὁλόκληρος ἡ βόρειος Ρωσία καὶ μέγα μέρος τῆς κεντρικῆς ζώνης εἶναι ὀλίγον κατάλληλοι διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ σίτου.

1) Ἡ τοῦ 1891 παραγωγή ὑπῆρξεν ἀτυχῶς λίαν ἐλαττωματικὴ, ἰδίᾳ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Νίζνι-Νοβογρόδ, Σιμπέρσκ, Σαράτοβου, Οὐφας, Πένζας, Τούλας, Καζάν, Σαμάρας, Ὁρεμבוύργου, Ταμπόβου, Ριαζάν, Βορονέζ καὶ Βιάτκας. Πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐξωτερικῆς προμηθείας ὑπὸ τὴν ἔσφοδον τῶν σπορῶν καὶ τῆς τροφῆς ἡ κυβέρνησις ἠναγκάσθη ν' ἀποφασίσῃ τὴν ἀπαγόρευσιν τὴν ἐξαγωγὴν τῆς σικάλως ἀπὸ τῆς 15)27 αὐγούστου 1891. Ἡ μέση ἔτησις ἐσοδείας τῆς σικάλως ἀπὸ τοῦ 1883—1890 ἀνῆλθεν εἰς 794 ἑκατομ. ποντίων ὧν τὰ 78 ἑκατομ. πρὸς ἐξαγωγήν. Τὸ πρὸς ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν ἀπαιτούμενον ποσὸν ἀνέρχεται εἰς 776 ἑκατομ. καὶ τὸ πρὸς σπορὰν εἰς 218 ἑκατομ. ποντίων.